

Розпочавши свій життєвий і творчий шлях у складних умовах на зламі XIX–XX ст., переживши усі катаклізми і війни, що випали на долю людства в XX ст., Людкевич ніколи, ні на крок не поступився своїм громадянським, моральним, світоглядницьким принципам, художньо-естетичним засадам, ні на крок не відступив з обраного шляху, завжди залишаючись справжнім лицарем совісті і честі.

1. Людкевич С. Дослідження. Статті. Рецензії: У 2-х тт. — Львів: Вид-во М. Коць, 1999—2000.

2. Людкевич С. Дослідження. Статті. Рецензії: У 2-х тт. — Т. 2. — Львів: Вид-во М. Коць, 2000. — 687 с.

Оксана ВАВРИК,
кандидат мистецтвознавства,
старший науковий співробітник

КОБЗАРСТВО В ЖИТТІ Т. ШЕВЧЕНКА **До 200-річчя від дня народження поета**

О. Ваврик. Кобзарство в житті Т. Шевченка (до 200-річчя від дня народження поета).

Важко переоцінити ту виключно важливу роль, яку відіграв в історії та розвитку української нації великий Кобзар, Геніальний поет України — Тарас Шевченко, творчість якого стала однією з вершин світової літератури. Шевченко зробив, мабуть, як ніхто багато для прославлення кобзи та її усвідомлення як українського національного інструмента. У свідомості кожного українця ім'я Шевченка нерозривно пов'язане з кобзою, і не тільки тому, що поетична збірка «Кобзар» стала знаковою національною книгою, а й завдяки особливому пієтету поета до цього інструмента.

Ключові слова: Т. Шевченко, «Кобзар», кобза, кобзарське мистецтво.

О. Ваврык. Кобзарство в жизни Т. Шевченко (к 200-летию со дня рождения поэта).

Трудно переоценить ту исключительно важную роль, которую сыграл в истории и развитии украинской нации великий Кобзарь, Гениальный поэт Украины — Тарас Шевченко, творчество которого стало одной из вершин мировой литературы. Тарас Шевченко сделал, по-видимому, как никто другой много для прославления кобзы и ее осознания как украинского национального инструмента. В сознании каждого украинца имя Шевченко неотделимо от кобзы, и не только потому, что поэтический сборник «Кобзарь» стал знаковой национальной книгой, но и благодаря особенному пиетету поэта к этому инструменту.

Ключевые слова: Т. Шевченко, «Кобзарь», кобза, творчество кобзарей.

О. Vavryk. Art of kobza-players in T. Shevchenko's life (on the occasion of 200th anniversary of the poet's birthday).

It is difficult to over-estimate exceptionally important role played in history and development of Ukrainian nation by the great Kobza-player, Genius poet of Ukraine Taras Shevchenko, whose work became one of sublimes of world literature. Shevchenko had done, presumably, as nobody much for glorification of kobza and its understanding as Ukrainian national instrument. In consciousness of every Ukrainian the name of Shevchenko is inalienably related to kobza, and not only because poetic collection «Kobza-player» became a landmark national book but also due to special piety of the poet to it.

Keywords: T. Shevchenko, «Kobza-player», kobza, art of kobza-players.

Зацікавлення відомих діячів української культури особистістю і творчістю кобзаря виникло в річці збирання кобзарського епосу, народних дум та історичних пісень. Справу дослідження музичного фольклору гаряче підтримали українські письменники та вчені — Т. Шевченко, І. Франко, Леся Українка, М. Драгоманов, М. Лисенко, Ф. Колесса, В. Гнатюк та ін. Постає бандуриста стає предметом популяризації через спеціальні наукові розвідки.

Перші збірники із записами українських дум побачили світ ще на початку XIX ст. Їхніми упорядниками були В. Ломиковський, М. Цертелєв, П. Лукашевич, І. Срезневський, А. Метлинський, М. Максимович, О. Рубець та ін. Але, на превеликий жаль, друкарські спроби запису кобзарського репертуару 1830–1840-х рр. були без анотацій про самих народних співців, у виконанні яких записувалися твори.

Відомості про кобзарів почали друкувати лише з 1853 р., коли в першому випуску «Етнографічного збірника», виданому Російським географічним товариством, побачила світ стаття Г. Базилевича «Местечко Александровка Черниговской губернии Сосницкого уезда». В ній уперше було вказане ім'я і прізвище кобзаря Чернігівської школи Андрія Шута, подано характеристику його творчості та репертуару [1, с. 11]. Від цієї публікації розпочалася ціла епоха в жанрі наукового дослідження життя та творчості народних музикантів.

У серпні цього ж року український письменник П. Куліш також здійснює подорож в Олександрівку з метою познайомитися з А. Шутом, намалювати його портрет, записати відомості про життя і творчість кобзаря та списати його репертуар.

Кобзар, за словами письменника, мав на той час вигляд сивого діда з «клиновидною бородою, в сірій новісінській свиті і в свіжих постолах, обори яких дуже красиво обхвачували його ноги, загорнуті в білі онучі. Обличчя його було свіже, щоки рум'яні, риси правильні, хоч дещо спотворені віспою. Він відзначався бадьорою поставою та живими рухами, що виявляють людину, постійно зайняту роботою» [1, с. 82]. Крім А. Шута, П. Куліш особисто зустрівся з лірником А. Никоненком з м. Оржиці Лубенського повіту Полтавської губернії.

Свої враження від зустрічей з народними музикантами, їхні короткі біографічні довідки та опис репертуару, а також розповідь про кобзарів, записану зі слів лікаря М. Ніговського, П. Куліш виклав у першому томі «Записок о Южной Руси», що вийшов друком 1856 р. в Петербурзі. Вихід цих фольклорно-історичних та етнографічних матеріалів, що представляли традиції трьох губерній, П. Куліш вважав найбільшим своїм творчим успіхом. «Записки о Южной Руси» друкую з насолодою не тому, що в них є моє, а тому, що передаю світові пам'ятки духу народного, яким у моїх очах нема ціни», — так писав він у листі до С. Аксакова [2, с. 50].

Після виходу з друку «Записок» П. Куліш не припинив співпраці з кобзарями. Через художника Л. Жемчужникова, автора серії кобзарських портретів, влітку 1856 р. він зустрівся з кобзарем О. Вересаєм. Згодом їхнє знайомство переросло в міцну і тривалу дружбу, в пам'ять про яку П. Куліш написав один із найвідоміших своїх віршів «До кобзи».

Л. Жемчужников і П. Куліш підтримували кобзаря матеріально, надсилаючи йому гроші. В одному з їхніх спільних листів читаємо: «Часто я тебе згадував і згадую, — писав Л. Жемчужников О. Вересаю 1860 р. з Петербурга. — Чекаю не дочекаюсь, коли ми побачимось, щоб послухати твоїх старосвітських пісень... Нехай тебе Бог на світі держить людям на науку, а твоїй жінці, дітям на підмогу і утіху». Нижче, після дати, Л. Жемчужников дописав: «Посилаю тобі два карбованці гостинця». До листа П. Куліш ще дописав: «Як написали ми до тебе, Остапе, лист, тут саме нагодився на увесь світ кобзар Тарас Шевченко, та й каже: «Нате ж і од мене карбованця, щоб і моя була пам'ятка в Остапа, бо я його знаю, я читав про нього в одній книжці, де його пісні надруковано...». Та ще, роздобрившись, посилає тобі

Тарас Григорович і свою книжку з написом руки своєї власної» [3, с. 222–223].

За підтримки широкого кола видатних українських діячів, сучасників Шевченка, які підпали під його безперечний авторитет, Вересай досяг значного покращення матеріального становища та полегшення щодо умов кобзарювання. Доречно також пригадати і його співпрацю з композитором М. Лисенком та О. Русовим.

1873–1874 роки стали знаменними для кобзаря. У вересні 1873 р. громадський діяч та меценат Г. Галаган привіз О. Вересая в Київ на позачергове засідання Південно-Західного відділу Російського географічного товариства, а його дійсні члени О. Русов і М. Лисенко виголосили реферати на теми: «Остап Вересай, один із останніх кобзарів малоросійських» і «Характеристика музичних особливостей українських дум і пісень, виконуваних кобзарем Вересаєм».

У своїй доповіді О. Русов відзначив роль своїх попередників у справі розшуку кобзарів (зокрема П. Куліша) і зауважив, що той, шукаючи кобзарів, знайшов тільки двох: тоді вже покійного А. Шута й О. Вересая. О. Русов висловив сподівання, що Географічне товариство візьме на себе справу систематичного дослідження кобзарської творчості. У другій частині доповіді він виклав біографію О. Вересая, яка була записана ним зі слів кобзаря. Особливо цінні тут відомості про літа науки, про навчальну систему та атмосферу, в якій відбувалася наука, а також згадки про мандрівки кобзаря і вивчення пісень та дум «від майстрів та побічних старців» [4].

Доповідь, з якою виступив М. Лисенко, була підготована на основі детального аналізу репертуару народного співця, за допомогою вивчення якого композитор намагався відшукати основні закони будови народної музики і теоретично обґрунтувати методи обробки українських народних пісень.

Крім цього, М. Лисенко зробив порівняльну характеристику українського пісенного матеріалу та споріднених пісень інших слов'янських народів і детально описав будову кобзи О. Вересая з її народним строєм, зазначивши, що проведений аналіз може виявитися ключем для з'ясування цілого ряду особливостей українського фольклору.

Реферат «Характеристика музичних особливостей українських дум і пісень, виконуваних кобзарем Вересаєм» став початком серйозної наукової роботи з дослідження української народної музики, а особиста заслуга М. Лисенка полягає в тому, що він перший кинув з високої трибуни заклик до передової громадськості підтримати кобзарів, насамперед як особистостей і митців, а їхню творчість оцінив як велике національне надбання, що чекає на своїх дослідників.

Поряд із цим, М. Лисенко допускає в рефераті помилкові твердження. Так, услід за О. Русовим, А. Метлинським, О. Пчілкою він називає О. Вересая останнім представником кобзарства, що поступово вимирає, репертуар якого збіднюється, а українські думи зникають зовсім. «Бандуристи, що раніш заробляли насущний хліб свій головним чином приваблюючи публіку історичними оповіданнями або моральними розповідями, бачучи холодність до такого роду виконання, стали, природно, підробляти під смак і вимоги слухачів, причому, зрозуміло, історична дума в репертуарі виявилася зайвою. Мало в кого уціліли в пам'яті протягом багатолітнього тяжкого життя сліпця-жебрака ці думи, і ця незначна кількість кобзарів, які знають стару музику, уже не має послідовників, котрим змогли б передати свій репертуар, оскільки через практичну незручність, труднощі гри на бандурі, учні, що поступають до старця в науку, віддають перевагу навчанню на лірі, щоб скоріше заробляти на хліб. Отже, тип попереднього співця історії нашого народу бандуриста, переходить у лірника» [4, с. 342–343].

Важко переоцінити ту виключно важливу роль, яку відіграв в історії та розвитку української нації великий Кобзар, Геніальний поет України — Тарас Шевченко, творчість якого стала однією з вершин світової літератури. Тарас Григорович Шев-

ченко зробив, мабуть, як ніхто багато для прославлення кобзи та її усвідомлення як українського національного інструмента. Здавна кобза була народною улюбленицею, високо шанувалась у козацькому товаристві й на всі часи залишалася наставницею та розрадницею нації.

У свідомості кожного українця ім'я Шевченка нерозривно пов'язане з кобзою, і не тільки тому, що поетична збірка «Кобзар» став знаковою національною книгою, а й завдяки особливому пієтету поета до цього інструмента.

Тарас Шевченко не мав музичної освіти, не вмів грати на жодному інструменті, — на відміну від свого духовного вчителя, філософа Г. Сковороди, який грав на бандурі, не розлучався з сопілкою і залишив по собі низку талановитих композицій (на жаль, не в оригінальних записах). Але музика була важливою складовою Шевченкового таланту. Він від природи мав добрі музичні дані, чудово співав гарним ліричним баритоном з м'якими теноровими верхами, дуже любив оперу, до якої його залучив друг і земляк, соліст Маріїнки, відомий композитор Семен Гулак-Артемівський, досконало знав церковний спів і українську пісенну культуру. Письменник П. Куліш зазначає у своїх спогадах: «Такого або рівного йому співу не чув я ні в Україні, ні по столицях. Він чудовий, можливо, кращий на всій Україні співець народних пісень» [5, с. 35–36, 56–57]. Шевченко так співав, що всі були зворушені тим співом. Його спів слухали, затамувавши подих, у маєтках на Полтавщині та Чернігівщині, а після повернення із заслання — в домах Щепкіна, Аксакова, Толстого, Максимовичів, Карташевської. Та й на засланні спів Шевченка розраджував серця і змушував людей плакати. Якось в Оренбурзі він увесь вечір співав своїх улюблених пісень — «Зіроньку» («Ой зйди, зйди, ти зіронько та вечірняя...»), «Тяжко-важко в світі жити», з особливим почуттям виконав пісню «Забіліли сніги», — згадує Ф. Лазаревський [6, с. 153].

Пісня для Тараса Шевченка була природним засобом висловлювання. Більшість своїх віршів він творив як пісні. Багатогранність вірша Шевченка, його своєрідний ритм, мінливість настроїв і широчінь думки, приманливі для музикантів. Його поезії увібрали пісенну мелодику і ритміку. Через це вони такі музикальні і так легко кладуться на музику. Тож і не дивно, що з «Кобзаря», як повідомив М. Грінченко, опісвано в різних музичних формах 250 творів. Перші спроби написати музику на тексти Великого Кобзаря композитори зробили ще при його житті. 1858 р. Паливода-Карпенко пише оперу «Катерина», приятель Шевченка Петро Селецький також почав роботу над оперою але не закінчив її.

Починаючи від М. Лисенка музична Шевченкіана стала обов'язковою в репертуарі українських композиторів, які писали й продовжують створювати твори різних жанрів на слова Великого поета. На творчість Шевченка відгукнулося понад 120 композиторів, а кількість творів на його слова сягає понад півтисячі. А скільки його пісень стало воістину народними: «Садок вишневий коло хати», «Стоїть явір над водою», «Зоре моя вечірняя», «Утоптала стежечку», «По діброві вітер віє», «У перетику ходила» тощо!

Читаючи спогади про нього багатьох своїх і чужих, або його щоденник і повісті («Музикант»), бачимо з якою й любов'ю він ставився до музики інструментальної. Він розумівся на творах Моцарта, Бетховена, захоплювався творами Гайдна, Вебера, Мендельсона, Шопена, Обера, Доніцетті, Белліні, Глінки, Даргомижського, Верстовського, Вільбоа та ін. 17 квітня 1858 р. Т. Шевченко слухаючи оперу Михайла Глінки «Життя за царя»; того ж дня робить запис у «Щоденнику»: «Гениальное произведение! Бессмертный М. Глинка! Петров в роли Сусанина по-прежнему хорош!». Голос нашого земляка Йосипа Опанасовича Петрова, засновника російської вокальної школи, полонив серце Кобзаря.

Кобзарі увійшли до свідомості Т. Шевченка ще від дитинства. Він полюбляв

слухати їх сумні, а часом героїчні чи жартівливі наспіви. А згодом у його творчості посів помітне місце образ кобзаря як виразника народних дум і сподівань, борця за правду і волю, який своєю музою в найтяжчі для батьківщини часи надихав її синів на боротьбу за соціальне і національне визволення. І поет ототожнював себе з цими народними борцями.

Кобзар Дармограй — так підписав свої безсмертні твори «Княгиня» та «Прогулка с удовольствием и не без морали» рядовий солдат Тарас Шевченко, пересилаючи їх потайки від жандармів із заслання своїм найвірнішим друзям. Цей псевдонім часто зустрічається і в листуванні поета [7, с. 183].

Не випадково взяв він ім'я кобзаря Дармограя і не випадково назвав свою головну книгу «Кобзарем», засвідчивши цим, що виступає співцем народних мас. Після виходу збірки Шевченка почали називати Кобзарем, та й він сам у листі до А. Маркевича від 22 квітня 1857 р. писав про себе як про «безталанного старого кобзаря» [7, с. 303].

Пригадаймо нашу історію. Наприкінці XVIII — на початку XIX ст. саме творчість кобзарів і лірників, їх думи і пісні закликали український народ до консолідації, до опору загарбникам. Т. Шевченко шанував народних співців за те, що вони оспівували славні сторінки української історії, подвиги героїв і захисників рідної землі. Поет не відокремлював себе — митця і громадянина — від цих гнаних царизмом найвірніших синів України.

Тарас Шевченко досконало знав кобзарський репертуар, кобзарські думи, псалми, історичні, народні та побутові пісні. З професійною зацікавленістю, а також із знанням жанру та розумінням стилю слухав думовий епос у виконанні кобзарів. У розповіді, записаній 1928 р. Ф. Дніпровським від кобзаря П. Древченка, згадується, що поет навіть працював над записами дум й пісень, зокрема від кобзаря Ф. Вовка [8, с. 68–69]. Шевченко високо оцінював український епос, ставлячи його в один ряд із «рапсодиями хиосского слепца, праотца эпической поэзии» (тобто Гомера). У повісті «Прогулка с удовольствием и не без морали» він пише: «Наши исторические думы-эпопеи, как например дума «Иван Коновченко», «Савва Чалый», «Алексей, попович пирятинский», или «Побег трёх братьев из Азова», или «Самойло Кишка»... возвышенно-просты и прекрасны» [9, с. 283].

Якщо тексти дум були відомі Шевченкові зі збірок М. Максимовича, І. Срезневського, М. Маркевича, то з їхнім мелосом він знайомився під час безпосереднього спілкування із самими кобзарями-виконавцями. «Живі враження кобзарів і кобзарських пісень, — писав І. Франко, — мусили у Шевченка бути дуже сильні і численні, коли по десятилітній розлуці з Україною (від 1829 до 1839) він, виступаючи на поле літературне, майже щороку малює образи кобзарів» [10, с. 155]. Відгомін вражень від зустрічей з кобзарями присутній у згаданій вище повісті «Прогулка с удовольствием и не без морали», де герою розповіді вчувається сумна мелодія народної думи про «Пирятинського поповича Олексія». А будучи на засланні, у своєму «Щоденнику» від 17 квітня 1857 р. Т. Шевченко записав: «...я как будто с живыми беседую с её [України] слепыми лирниками и кобзарями» [7, с. 304].

У творах Т. Шевченка «Перебендя», «Гайдамаки», «Катерина», «Тарасова ніч», «Невольник», «Мар'яна-черниця» кобзар виступає в різних іпостасях: то як поет-філософ, то як майстерний виконавець героїчного епосу, або як народодлюб, учитель, воїн-месник.

Ще юнаком Т. Шевченко написав поему «Перебендя», де змалював гідний подиву образ народного співця. Сліпий Перебендя всюди вештається і всім грає на кобзі, розганяючи людську тугу. Тяжко живеться людям, тяжко живеться і йому самому, але потрібно звеселяти, підбадьорювати людей. Він достеменно знає і завжди чуйно реагує на запити слухацької аудиторії. Для дівчат і молодичь сліпий

кобзар виконає веселу веснянку, для молодих парубків — хвацьку «Шинкарку», нагадає купцям на базарі про біблійного Лазаря і «тяжко, важко заспіває» про те, як руйнували рідну Січ.

Кобзарству Шевченко віддав данину і як художник. Образ народного співця створив він у малюнку олівцем «Козацький бенкет» (1838), а також у двох ілюстраціях до поеми «Сліпий» (1834).

Т. Шевченко добре розумівся на кобзарській грі. До наших днів зберігся торбан великого Кобзаря, що зберігається в Роменському краєзнавчому музеї¹, а з жартівливого віршованого послання українського поета В. Забіли, який умів грати на кобзі [11, с. 173] і мав невеликий торбан «роскошной отделки, принадлежавший некогда фамилии Скоропадских» (довгий час інструмент зберігався в музеї В. В. Тарнавського, що в с. Качанівці. — О. В.) [12, с. 1], дізнаємося про те, що поет охоче заповнював своє дозвілля співом під акомпанемент кобзи:

...Боявся день подарувать –
Щоб побувать у мене в хаті,
Щоб пісень вмісті заспівати,
Якії серце нам гризуть.
Ми б на бандурці забринчали... [13, с. 38].

Ще за життя Т. Шевченка його твори були відомі кобзарям і поширені в народі, але ще більшої популярності вони набули вже після смерті поета. Починаючи з 70-х рр. XIX ст. до кобзарського репертуару входять «Заповіт», «Рече та стогне Дніпр широкий», «Зоре моя вечірняя» та ін. Пізніше кобзарі самі почали створювати мелодії на слова Т. Шевченка й свої пісні про нього: «Зійшов місяць, зійшов ясный», «Сподівалися Шевченка», «На високій дуже кручі» кобзаря І. Кучугури-Кучеренка, відома також поема «Слава Кобзареві» авторського колективу кобзарів Є. Мовчана, П. Носача, І. Іванченка, Ф. Кушнерика та В. Перепелюка та ін.

Дуже гірко стає від закидів, зокрема це стосується деяких сучасних літературознавців та мистецтвознавців — прихильників так званої десакралізації, що ми занадто міфологізуємо Шевченка, проте це говорить лише про неглибоку обізнаність цих горе-дослідників із його життям і творчістю. Особливо вражає те, що Шевченка й досі дехто з них вважає «хуторянином», попри те, що бібліографія літератури про його життя і творчість (щоправда, радянського часу) складає кілька томів (Т. Г. Шевченко. Бібліографія літератури про життя і творчість (1839–1959). Том 1. — (1939–1916). — 372 с.; Том 2 (1917–1959). — 523 с. Склали І. З. Бойко та ін. (АН УРСР. Державна публічна бібліотека). — К., 1963) а іменний покажчик згадуваних ним у творах художників, письменників, філософів, істориків не вкладається в один великий том. Шевченко був людиною з високою академічною освітою, блискучий письменник і художник.

Творче життя Тараса Шевченка — це потужний вияв вродженого таланту, коріння якого сягає глибин творчого генія українського народу. Шевченко власним прикладом показав, як потрібно ставитись до найбільших святих народу, до його пісень, що є не простими «застільними пісеньками», як вважають зневажливо більшість сучасних українців, — це історія й душа народу. Тому, без сумніву, такі постаті, як Шевченко, є в кожного народу і кожен народ повинен берегти їх як святині.

1. Кирдан Б., Омельченко А. Народні співці-музиканти на Україні. — К.: Музична Україна, 1980. — 183 с.

2. Жулинський М. Із забуття — в безсмертя (Сторінки призабутої спадщини). — К.: Дніпро, 1990. — 449 с.

3. Киевская старина. — 1904, февраль. — Т. LXXXIV.
4. Записки Юго-Западного отдела Русского географического общества. — К., 1874. — Т. 1. — 1873.
5. Куліш П. Спогади про Тараса Шевченка. — Х.-К., 1930.
6. Из воспоминаний Ф. М. Лазаревского о Шевченке // Киевская старина. — 1899. — № 2.
7. Шевченківський словник: У 2 т. // НАН України, Ін-т літератури імені Т. Г. Шевченка — К., 1976. — Т. 1.
8. Дніпровський Ф. Перлини української народної творчості (розповідь про Устинські — незрячі — книги, звичаї кобзарсько-лірницького просящого братства // ІМФЕ. — Ф. 8–4. — Од. зб. 338.
9. Шевченко Т. Прогулка с удовольствием и не без морали // Твори: В 5 т. — К., 1978. — Т. 4. — С. 241–382.
10. Франко. І. Вибрані статті про народну творчість. — К.: Видавництво АН УРСР, 1955. — 289 с.
11. Хоткевич Г. Бандура та її можливості: Уривок // ЦДІА у Львові. — Ф. 688. — Оп. 1. — Спр. 188.
12. Білозерський М. Оповідання й співи лірника із Димера Василя Ліпника (13 января, 1856 р.) // ІМФЕ. — Ф. 3–3. — Од. зб. 134. — 12 арк.
13. Литвин М. Струни золоті. — К.: Веселка, 1994. — 117 с.

Олег ВАСЮТА,
кандидат мистецтвознавства, доцент

ХОРОВА, КАМЕРНО-ВОКАЛЬНА ТА ЦЕРКОВНА МУЗИКА В ТВОРЧОСТІ СУЧАСНИХ КОМПОЗИТОРІВ ЧЕРНІГІВЩИНИ

О. Васюта. Хорова, камерно-вокальна та церковна музика в творчості сучасних композиторів Чернігівщини.

У статті розкриваються особливості композиторської творчості Івана Зажитька, що знайшли свій вияв у різних за змістом і формою музичних творах. Здійснено аналіз окремих музичних творів.

Ключові слова: хорова, вокальна і церковна музика, моноопера, пісня, романс, дума, гармонія, музична форма, мелодія.

О. Васюта. Хоровая, камерно-вокальная и церковная музыка в творчестве современных композиторов Черниговского края.

В статье раскрываются особенности композиторского творчества Ивана Зажитко, которые проявились в различных по содержанию и форме музыкальных произведениях. Осуществлен анализ отдельных музыкальных произведений.

Ключевые слова: хоровая, вокальная и церковная музыка, моноопера, песня, романс, дума, гармония, музыкальная форма, мелодия.

О. Vasyuta. Choral, chamber vocal and church music in the modern art composers of Chernigiv region.

The article deals with the features of Zazhitko Ivan compositional creativity, which appeared in content variety and form of musical works. Also the analysis of individual pieces of music was made.